

## ADMINISTRATORU ASOCIĀCIJA IESNIEGUSI PRIEKŠLIKUMUS MAKSĀTNESPĒJAS JOMAS ATTĪSTĪBAI

**Atbildot uz Tieslietu ministrijas aicinājumu tieslietu nozares nevalstiskajām organizācijām iesniegt priekšlikumus Tieslietu ministrijas Valdības rīcības plāna projekta sadaļai, Latvijas Sertificēto maksātnespējas procesa administratoru asociācija ir sagatavojusi un iesniegusi savus priekšlikumus par maksātnespējas jomas attīstību (asociācijas rosinājumus pilnībā skat. *juristavards.lv*).**

Nemot vērā Tieslietu ministrijas aicinājumu tieslietu nozares nevalstiskajām organizācijām iesniegt priekšlikumus Tieslietu ministrijas Valdības rīcības plāna projekta sadaļai, biedrība „Latvijas Sertificēto maksātnespējas procesa administratoru asociācija” (turpmāk – Administratoru asociācija) izsaka šādus priekšlikumus: [...]

1. Lai gan maksātnespējas procesa administratoram tiesību akti paredz plašas pilnvaras maksātnespējas procesos, spēkā esošais tiesiskais regulējums nenosaka, ka maksātnespējas procesa administrators būtu tiesu sistēmai piederīga persona.

Administratoru asociācija uzsver, ka maksātnespējas procesa administratoram, veicot savus pienākumus, ir jābūt objektīvam, neitrālam un neatkarīgam. Lai to nodrošinātu, nepieciešams mainīt administratora profesijas statusu, paredzot, ka administrators ir tiesu sistēmai piederīga persona un pārstāv brīvo profesiju. Administratoru iekļaušana tiesu sistēmai piederīgo personu vidū nozīmētu administratora profesijas regulējumu atbilstoši tiesu sistēmai raksturīgajiem principiem – vienota profesionālā pašpārvalde, vienoti darbības un ētikas standarti, kā arī tiesu sistēmai raksturīgā disciplinārtatbildība. [...]

2. Pašlaik tiesiskās aizsardzības procesa un maksātnespējas procesa uzraudzību veic Maksātnespējas administrācija, izskatot sūdzības par administratora rīcību, kā arī pēc savas iniciatīvas veicot administratora darbības pārbaudi.

Vienlaikus saskaņā ar Maksātnespējas likuma 73. panta deviņo daļu Maksātnespējas administrācija īsteno prasījuma tiesības attiecībā uz tās piešķirto naudas līdzekļu atmaksāšanu, kuri izmaksāti no valsts budžeta līdzekļiem darbinieku prasījumu apmierināšanai. Tāpēc Maksātnespējas administrācija iegūst kreditoru statusu lielākajā daļā maksātnespējas procesos.

Maksātnespējas administrācijai kā administratoru darbību uzraugošajai iestādei savā darbībā ir jābūt pilnībā neitrālai un objektīvai. Vienlaicīgas kreditora tiesību un uzraugošās iestādes funkciju veikšanas dēļ Maksātnespējas administrācija atrodas interešu konflikta situācijā.

[...] Vienlaikus administratoru darbības uzraudzību veic tiesa, kurā ierosināta maksātnespējas procesa lieta, izskatot sūdzības par administratora lēmumiem, sūdzības par Maksātnespējas administrācijas lēmumiem, izlemjot jautājumu par maksātnespējas procesa izbeigšanu, kā arī izskatot citus ar maksātnespējas procesu saistītus jautājumus.

Praksē nereti rodas gadījumi, kad ir grūti nošķirt Maksātnespējas administrācijas kompetenci administratora darbības kontrolēšanā un tiesas kompetenci administratora darbības uzraudzībā. [...] Šāda funkciju sadrumstalošana nav spējusi nodrošināt Maksātnespējas likuma mērķu īstenošanu. Bez tam norādāms, ka Maksātnespējas administrācija ir valsts pārvaldes iestāde, kuras rīcībai kā publisko tiesību

subjektam ir jāatbilst Administratīvā procesa likuma noteikumiem. Savukārt maksātnespējas tiesības pēc savas būtības pieder privāto tiesību sfērā, un tās var klasificēt kā daļu no komerciesībām un civiltiesībām, un jautājumus, kas skar privāto tiesību subjektu attiecības, jārisina atbilstoši civiltiesību principiem. Civiltiesībās noteicošais ir sacīkstes princips, savukārt administratīvajā procesā, kura noteikumi attiecināmi uz valsts institūciju darbību, piemērojams objektīvās izmeklēšanas princips, kas pēc būtības ir viens otru izslēdzoši tiesību principi. [...]

Lai novērstu Maksātnespējas administrācijas atrašanos interešu konflikta situācijā un padarītu efektīvāku administratoru darbības uzraudzību, Administratoru asociācija ierosina pārskatīt Maksātnespējas administrācijas funkcijas un nodot administratoru darbības uzraudzību tiesas kompetencē.

3. Lai veicinātu uzņēmējdarbības vides sakārtošanu, Administratoru asociācija izsaka priekšlikumu Maksātnespējas administrācijas kompetencē nodot administratīvo pārkāpumu lietu maksātnespējas jomā pārkāpumu izskatīšanu un sodu uzlikšanu. Tādējādi arī Maksātnespējas administrācija tiktu iesaistīta maksātnespējas procesa norises veicināšanā, kā arī būtu tiesīga uzlikt administratīvos sodus visām maksātnespējas procesā iesaistītajām personām (parādniekiem, kreditoriem un administratoriem). [...]

4. [...] Lai sasniegtu Deklarācijas 143. punktā noteikto un nodrošinātu efektīvāku tiesas procesu tiesiskās aizsardzības procesa un maksātnespējas procesa lietu izskatīšanā, Administratoru asociācija aicina Valdības rīcības plānā paredzēt izveidot specializētu tiesu tiesiskās aizsardzības procesa un maksātnespējas procesa lietu izskatīšanai.

5. Šobrīd ar maksātnespējas procesiem saistītos jautājumus izskata pirmās instances tiesa un tiesas nolēmumi nav pārsūdzami. Tā rezultātā ir izveidojusies atšķirīga un pretrunīga tiesu prakse maksātnespējas procesa lietās, kas neveicina vienotu izpratni par Maksātnespējas likuma normu piemērošanu. [...]

Lai nodrošinātu tiesas nolēmumu kvalitāti un tiesību normu vienveidīgu piemērošanu, Administratoru asociācija ierosina Valdības rīcības plānā paredzēt uzdevumu noteikt, ka visi tiesas nolēmumi maksātnespējas procesa lietās ir pārsūdzami.

6. Administratoru asociācija vērs uzmanību, ka ekonomiskās krīzes rezultātā maksātnespējas process ir kļuvis par nozīmīgu elementu Latvijas biznesa vidē.

Maksātnespējas procesa regulējumam būtu jāaizsargā dzīvotspējīgi komersanti, bet vienlaikus ir jāatsijā komersanti, kuri nav dzīvotspējīgi un efektīvi, un to rīcībā esošie aktīvi pēc iespējas ātrāk jāatgriež ekonomiskajā apritē. Izslēdzot faktiski maksātnespējīgos komersantus no aprites, tiek uzlabota un stabilizēta visa uzņēmējdarbības vide valstī, samazinās komersanta ikdienas risks, ka potenciālais partneris ir faktiski maksātnespējīgs.

[...] Administratoru asociācija vairākkārt norādījusi, ka pastāvošais tiesiskais regulējums nenodrošina efektīvu parādnieka mantas atgūšanu un nav pietiekams, lai nodrošinātu maksātnespējas procesa mērķa sasniegšanu. [...]

Tāpēc, lai nodrošinātu efektīvu maksātnespējas procesa mērķu sasniegšanu un veicinātu Deklarācijas 143. punktā iekļauto apņemšanos izpildī, Administratoru asociācija lūdz Valdības rīcības plānā paredzēt uzdevumu pilnveidot parādnieka mantas atgūšanas procedūru, lai veicinātu parādnieka saistību izpildi.

Rīgā 2014. gada 28. novembrī

Valdes priekšsēdētājs **O. Cers**